

Příčetnost

Otázka příčetnosti, resp. nepřičetnosti je otázka právní, jejíž posouzení náleží orgánům činným v trestním řízení na základě skutečností vyplývajících z provedených důkazů. Povaha této otázky vyžaduje, aby její posouzení bylo založeno na odborných znalostech z oboru psychiatrie (§ 116 tr. ř.; dále rozhodnutí č. 17/1979 a č. [67/1980](#) Sb. rozh. tr.). Objasňování příčetnosti nastupuje teprve tehdy, když vzniknou o příčetnosti obviněného pochybnosti. Důvodem může být cokoliv, z čeho lze usuzovat na zvláštnosti chování pachatele v době činu, jež vykazují odchylky od běžných projevů ve srovnatelných případech, z nichž lze usuzovat na změněný duševní stav pachatele. Není proto nutné, aby v každém případě takovou pochybnost zakládala lékařská zpráva. V takovém případě je třeba vypracovat znalecký posudek bez ohledu na to, jakého druhu trestné činnosti se pachatel dopustil. Potřebu příbrání znalce je nutné vždy vázat na pochybnosti, které objektivně vyplývají z výsledků provedeného dokazování a nasvědčují tomu, že obviněný v době činu neměl plně zachovány rozpoznávací a ovládací schopnosti. Za uvedenou pochybnost lze považovat i případ, když okolnosti plynoucí z provedeného dokazování v posuzované věci nasvědčují tomu, že pachatel mohl čin spáchat pod vlivem duševní poruchy, přestože až později v jiném řízení vyšlo na základě znaleckých posudků najevo, že trpí duševní poruchou trvalého rázu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 8 Tdo 66/2023-408 ze dne 28.2.2023)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného M. P., nar. XY, trvale bytem XY, proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 13 To 217/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Kladně pod sp. zn. 3 T 44/2022, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se z podnětu dovolání obviněného M. P. zrušují usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 13 To 217/2022, a rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 6. 2022, sp. zn. 3 T 44/2022. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se příkazuje Okresnímu soudu v Kladně, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 6. 2022, sp. zn. 3 T 44/2022, byl obviněný M. P. (dále „obviněný“ či „dovolatel“) uznán vinným přečinem nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. b), c), d) tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že v době nejméně od 12. 2. 2021 do 25. 7. 2021 v XY, záměrně po vytyčenou dobu sledoval poškozenou K. B., nar. XY, opakovaně ji kontaktoval prostřednictvím sociálních sítí, voláním na mobilní telefon, prostřednictvím posílání e-mailů i písemně, kontaktoval i její rodinné příslušníky, a to její sestru L. V., které napsal zprávu prostřednictvím aplikace Messenger, ve které ji žádal, aby poškozené domluvila, aby s obviněným obnovila vztah, poškozené telefonoval a chtěl, aby s ním obnovila vztah a vzala si ho, pokud si poškozená zablokovala jeho telefonní číslo, kontaktoval ji z jiného telefonu nebo profilu na sociálních sítích, svou známou A.S. požádal, aby kontaktovala poškozenou, že pokud ji

přiměje, aby s ním chodila, dostane od něho mobilní telefon do částky 50.000 Kč, a pokud si ho poškozená vezme, dostane auto do částky 1 milion Kč, rovněž opakovaně kontaktoval poškozenou v místě trvalého bydliště v ulici XY, zvonil na zvonek bytu, za dveřmi jí nechával květiny a vzkazy, čekal na ni před domem v autě, poslal jí pohlednici, čímž si vynucoval kontakty s ní, v poškozené to vyvolalo tísnivé pocity a obavy o život a zdraví, měla problémy se spánkem, což vyplývalo z toho, že poškozenou omezoval v běžném způsobu života, neboť byla nucena změnit svůj dosavadní způsob života, zablokovat si telefon, nepřijímala hovory z cizích čísel, zablokovala si své profily na sociálních sítích, nechodila sama mimo domov, neboť měla obavy, že na ni bude obviněný čekat, z tohoto důvodu se bála otevřít i kurýrním službám z obavy, že by se mohlo jednat o obviněného.

2. Za tento přečin byl obviněný odsouzen podle § 354 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon mu byl podle § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců za současného vyslovení dohledu. Podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 48 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku mu byla uložena povinnost podrobit se vhodnému programu sociálního výcviku a dovedností se zaměřením na interpersonální vztahy, podle § 85 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 48 odst. 4 písm. e) tr. zákoníku mu bylo uloženo omezení zdržet se jakékoli formy styku, osobního i pomocí prostředků dálkové komunikace včetně sociálních sítí s poškozenou K. B. a osobami jí blízkými. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě nemajetkové újmy poškozené K. B.

3. Krajský soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 13 To 217/2022, odvolání obviněného podané proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

II. Dovolání obviněného

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájkyň s odkazem na důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř. dovolání, kterým namítal vadné právní posouzení činu, jenž mu je kladen za vinu, jako přečinu nebezpečného pronásledování podle § 354 odst. 1 tr. zákoníku, protože nebylo podloženo důkazy, které by vedly k závěru o naplnění znaků této skutkové podstaty. Vytýkal též, že soud při hodnocení jeho jednání v posuzované věci pochybil, pokud počátek skutku datoval dnem 12. 2. 2021, kdy došlo k jednání (přijel s kyticí za poškozenou s úmyslem omluvit se za své chování), které bylo možné posoudit jako konflikt v partnerství a snahu o jeho vyřešení, přičemž s definitivou rozchodu byl nezpochybnitelným způsobem ze strany poškozené obeznámen až na konci února 2021. K jednotlivým projevům, v nichž soud shledal znaky pronásledování, nebylo provedeno potřebné dokazování a soud vyházel nedůvodně jen z výpovědi poškozené, k jejíž důvěryhodnosti obviněný vznesl pochybnosti, zejména se neztotožnil s tím, že by v důsledku jeho chování měla závažné problémy. Vadu shledal i v tom, že soud pominul jeho právo navrhnout důkazy ve svůj prospěch.

5. Obviněný vytýkal nesprávné právní posouzení i v tom, že soud bez potřebného uvážení všech rozhodných skutečností shledal vysokou intenzitu jemu za vinu kladeného jednání, aniž by se zabýval jeho konkrétním chováním spočívajícím v zaslání pohlednice či přinesení květin, které nemůže spadat pod skutkovou podstatu žalovaného jednání. Jelikož tím poškozenou nenutil do žádného kontaktu, pouze jí sděloval své pocity a kladné emoce vůči ní, tato jednání nejsou způsobitelná vyvolat v poškozené jakoukoliv obavu o její život či zdraví.

6. Výhradou proti nedostatku zavinění obviněný poukázal na obsah znaleckého posudku znaleckého ústavu Ústřední vojenské nemocnice z oboru psychiatrie vypracovaného dne 29. 9. 2022 se závěrem,

že je u něj přítomno onemocnění dg. F22.0 Porucha s bludy, projevující se paranoidní produkcí, na něž nemá náhled. Onemocnění jako takové má stálý ráz, symptomatika a zejména její zevní vyjádření může kolísat, což podle něj svědčí o tom, že jeho jednání nebylo vědomé a záměrné (viz usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 25. 5. 2022, sp. zn. 38 Nc 22018/2022). Obviněný tento znalecký posudek přiložil k dovolání, protože i soud prvního stupně v posuzované trestní věci shledal v průběhu řízení chování obviněného nestandardním, a proto mu také uložil v rámci zkušební doby přiměřené povinnosti a omezení.

7. Další námitky obviněného směřovaly proti výši uloženého trestu, jemuž vytýkal nepřiměřenost, protože poškozené ničím nevyhrožoval ani vůči ní nepoužíval žádné vulgarity či nadávky. Za vhodný a adekvátní by proto považoval peněžitý trest, jenž mu uložen nebyl. Brojil rovněž proti nemajetkové újmě, jejíž vznik a výši poškozená neprokázala.

8. Závěrem dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 13 To 217/2022, jakož i rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 6. 2022, sp. zn. 3 T 44/2022, a věc vrátil k dalšímu řízení.

III. Z vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství

9. Nejvyšší státní zastupitelství prostřednictvím u něj působící státní zástupkyně označilo dovolání za nedůvodné, neboť obviněným uváděné argumenty nemají oporu ve výsledcích provedeného dokazování ani ve správných právních závěrech. Soudy obou stupňů hodnotily provedené důkazy v souladu s jejich obsahem a nedopustily se žádné deformace, ani nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů. Vina obviněného vychází z důkazů, které na sebe navazují a tvoří ve svém souhrnu řetězec, jenž nenabízí jiné logické vysvětlení než to, že se obviněný nedokázal vyrovnat s ukončením partnerského vztahu se svoji přítelkyní.

10. Státní zástupkyně se neztotožnila ani s výhradami obviněného o nízké škodlivosti jemu za vinu kladeného činu, které vykazovalo znaky uvedeného přečinu, neboť šlo o úporné jednání ze strany obviněného, jeho aktivity byly soustavné a tvrdošijné a stupňovaly se. Ve svém důsledku měly podstatný dopad na život poškozené, u níž nebylo důležité, zda její obava byla důvodná, anebo zůstala jen v rovině důvodné možnosti, ale o reálný dopad jejich představ.

11. Výhrady proti zavinění opírající se o závěry znaleckého posudku z oboru psychiatrie rovněž státní zástupkyně nepovažovala za důvodné, protože dovolatel jimi nezpochybnil vědomostní ani volní složku zavinění, ale svoji rozumovou a určovací schopnost související s otázkou přičetnosti, kterou však výslovně nezpochybnil. K tomu zmínila, že není účelem dovolacího řízení dotvářet argumentaci obviněného a že tuto námitku nelze podřadit pod důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., protože neprovedením znaleckého posudku na duševní stav obviněného v této trestní věci nejde o tzv. opomenutý důkaz. Přičetnost se presumuje teprve tehdy, pokud by konkrétní skutečnosti nasvědčovaly tomu, že obviněný může trpět duševní poruchou, která by v době činu mohla vylučovat nebo snižovat jeho přičetnost. Přibrání znalce z oboru psychiatrie je nutné, pokud vzniknou důvodné pochybnosti o přičetnosti obviněného ve vztahu ke konkrétnímu činu, které objektivně vyplývají z výsledků provedeného dokazování a nasvědčují tomu, že obviněný pro duševní poruchu v době spáchání činu neměl zachovány rozpoznávací nebo ovládací schopnosti. Není nutné však takto postupovat v každé věci, v níž obviněný namítá svou nepřičetnost (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2019, sp. zn. 8 Tdo 224/2019, a další), avšak s tím, že obviněný v průběhu trestního řízení nikdy takový požadavek nevznosl. Státní zástupkyně dodala, že zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům podle občanskoprávních předpisů je pro posouzení otázky přičetnosti v trestním řízení bezvýznamné.

12. Když státní zástupkyně neshledala důvodnými ani výhrady obviněného proti výroku o trestu a

nemajetkové újmě, navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné odmítl, a vyjádřila souhlas, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání učinil případně i jiné než navrhované rozhodnutí.

IV. Přípustnost dovolání

13. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

V. K důvodům dovolání

14. Nejvyšší soud shledal, že obviněný dostal zákonnému vymezení v dovolání označených důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g), h) tr. ř., protože vytýkal nedostatky v učiněných skutkových zjištěních, když poukazoval na vady v úplnosti provedení dokazování a v nesprávném hodnocení výpovědi poškozené, což koresponduje s důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., spočívajícím v tom, že rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů a ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. Námitkami proti vadám v zavinění, zejména poukazem na obsah znaleckého posudku zpracovaného v jiné věci, kde u něj byla zjištěna duševní porucha, zavdal pochybnosti o své přičetnosti, což jsou výhrady korespondující s tvrzením o nenaplnění znaků přečinu, jenž mu je kladen za vinu, týkající se nesprávnosti použité právní kvalifikace ve smyslu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., s odkazem na nějž lze dovolání podat, pokud napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Nad rámec takto zákonem stanovených dovolacích důvodů je Nejvyšší soud též povinen posuzovat, zda jsou v postupech soudů nižších stupňů dodrženy zásadní požadavky spravedlivého procesu (srov. článek 6 Listiny a články 36 a 38 Úmluvy), neboť rozhodování o mimořádném opravném prostředku se nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato ústavně garantovaná práva musí být respektována (a chráněna) též v řízení o všech opravných prostředcích (k tomu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004, sp. zn. I. ÚS 125/04, ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04, ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14).

15. Z hlediska všech těchto zásad Nejvyšší soud s ohledem na obsah podaného dovolání i dosavadní stav řízení a závěry soudů v přezkoumávaných rozhodnutích zjistil, že dovolání netrpí vadami, pro které by je mohl podle § 265i odst. 1 tr. ř. odmítnout, a proto v souladu s § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodu uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné. Důvodnost dovolání vychází především z námitky obviněného, že v době, kdy bylo vedeno trestní řízení v této trestní věci, znalci v jiném řízení zjistili, že trpí duševní poruchou, a to paranoidní psychózou (porucha s bludy), která je trvalého rázu, což je skutečnost, jež může mít podstatný význam pro závěr o přičetnosti obviněného i v nyní posuzované trestní věci, neboť vznikají pochybnosti, zda v době činu byly jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti zachovány (§ 26 tr. zákoníku).

16. Přičetnost zakotvená v § 26 tr. zákoníku stanoví, že kdo pro duševní poruchu v době spáchání činu nemohl rozpoznat jeho protivnost nebo ovládat své jednání, není za tento trestný čin trestně odpovědný. Jsou zde vymezeny znaky, které přičetnost vylučují, přitom postačuje, že chybí jedna z těchto schopností. Duševní poruchou (srov. § 123 tr. zákoníku) je zřetelná odchylka od stavu duševního zdraví a rovnováhy, kterým se rozumí stav úplné a sociální pohody, jako výslednice

vnitřních (genetických) a vnějších (psychosociálních a environmentálních) faktorů (srov. např. RABOCH, J., ZVOLSKÝ, P. a kol. Psychiatrie. 1. vydání. Praha: Galén, 2001, s. 18 a 146 a násl.). Příčetnost je jedním z obecných pojmových znaků trestného činu (vedle znaků skutkové podstaty trestného činu a věku), a rozumí se jí způsobilost k trestným činům v závislosti na duševních vlastnostech pachatele. Z hlediska trestní odpovědnosti pachatele je rozhodné, zda dostatek schopnosti rozpoznávací nebo ovládací, popř. obou, vyvolaný duševní poruchou byl u něj dán v době činu. Jestliže tomu tak není, nejde o nepřičetnost a trestní odpovědnost z tohoto důvodu vyloučena není, pokud však duševní porucha vedla k vymizení rozpoznávacích a ovládacích schopností, pachatel není příčetný, a tedy ani trestně odpovědný; došlo-li pro duševní poruchu v době spáchání činu k podstatnému snížení schopnosti rozpoznat jeho protiprávnost nebo ovládat své jednání, jde o zmenšenou příčetnost (viz § 127 tr. zákoníku).

17. Otázka příčetnosti, resp. nepřičetnosti je otázka právní, jejíž posouzení náleží orgánům činným v trestním řízení na základě skutečností vyplývajících z provedených důkazů. Povaha této otázky vyžaduje, aby její posouzení bylo založeno na odborných znalostech z oboru psychiatrie (§ 116 tr. ř.; dále rozhodnutí č. 17/1979 a č. 67/1980 Sb. rozh. tr.). Objasnování příčetnosti nastupuje teprve tehdy, když vzniknou o příčetnosti obviněného pochybnosti. Důvodem může být cokoliv, z čeho lze usuzovat na zvláštnosti chování pachatele v době činu, jež vykazují odchylky od běžných projevů ve srovnatelných případech, z nichž lze usuzovat na změněný duševní stav pachatele. Není proto nutné, aby v každém případě takovou pochybnost zakládala lékařská zpráva. V takovém případě je třeba vypracovat znalecký posudek bez ohledu na to, jakého druhu trestné činnosti se pachatel dopustil. Potřebu příbrání znalce je nutné vždy vázat na pochybnosti, které objektivně vyplývají z výsledků provedeního dokazování a nasvědčují tomu, že obviněný v době činu neměl plně zachovány rozpoznávací a ovládací schopnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2019, sp. zn. 8 Tdo 224/2019). Za uvedenou pochybnost lze považovat i případ, když okolnosti plynoucí z provedeního dokazování v posuzované věci nasvědčují tomu, že pachatel mohl čin spáchat pod vlivem duševní poruchy, přestože až později v jiném řízení vyšlo na základě znaleckých posudků najevo, že trpí duševní poruchou trvalého rázu.

VI. K zjištěným nedostatkům

18. O takovou situaci se právě v této trestní věci jedná, protože o tom, zda obviněný byl v době činu plně příčetný, vznikaly pochybnosti již v průběhu trestního řízení, avšak soudy je dostatečně ve vztahu k otázce příčetnosti obviněného nezkoumaly, i když své poznatky o zvláštnostech chování obviněného v určité míře zmiňovaly. Lze poukázat na závěry soudu prvního stupně, jenž v odůvodnění svého rozhodnutí ve vztahu k ukládanému trestu konstatoval u obviněného „absenci jakékoliv sebereflexe či empatie (viz bod 21. rozsudku) a že „ne vždy dokáže fungovat v interpersonálních vztazích způsobem společensky přijatelným, ... má tendenci uchýlovat se pod vlivem frustrační situace k obtěžování s prvky umanutosti, kdy zjevně ztrácí schopnost reálného úsudku a o vztazích má utkvělé představy, jež nejsou v souladu s realitou a představami žen ...“ (viz bod 23. téhož rozsudku).

19. Uvedené zaznamenané zvláštní projevy chování obviněného soudy ponechaly bez povšimnutí, jakož i to, že v jiné trestní věci (časově vedené současně) o podezření ze spáchání trestných činů krádeže a dalších Obvodním ředitelstvím policie Praha 1, Službou kriminální policie a vyšetřování, Odborem obecné kriminality, 6. oddělením obecné kriminality pod č. j. KRPA-46893/TČ-2020-001176-6, došlo ke zpracování znaleckého posudku z odvětví psychiatrie a psychologie znalkyněmi MUDr. Gabrielou Léblou a PhDr. Jindřiškou Záhorskou, které dospěly k závěru, že obviněný trpí paranoidní psychózou (poruchou s bludy), a proto navrhli uložit mu ochranné léčení ústavní formou, neboť obviněný je zcela bez náhledu na onemocnění, necítí se být nemocen, léčit se nechce (č. l. 374 verte). Na základě těchto zjištění, jakož i projevů obviněného

podalo Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 6 dne 18. 5. 2022 podnět k zahájení řízení o svéprávnosti obviněného (viz věc Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 38 Nc 22018/2022), v němž byl vypracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ústavem Ústřední vojenská nemocnice – Vojenská fakultní nemocnice Praha (č. l. 373 až 384 spisu, jenž obviněný připojil k dovolání). Podle něj obviněný trpí duševním onemocněním pod diagnózou F22.0 Porucha s bludy, jež se projevuje paranoidní produkcí, bludy se pozvolna rozvíjí, trvají řadu let a mají ustálený obsah, je o svých bludných představách přesvědčen, nepochybuje o nich, na onemocnění nemá žádný náhled, jeho léčba je nesnadná, málo reaguje na medikaci, onemocnění má stálý ráz, má přímý vliv na motivační a realizační složku jednání obviněného, narušuje jeho schopnost se v záležitostech týkajících se bludu srozumitelně chovat. Průběh nemoci je kolísavý, avšak chronický, jedná se o projev psychózy. Není schopen odolávat frustraci, pod vlivem emocí výrazně selhává, zpracovává je výrazně defektním způsobem, bez kontrolních racionálních mechanismů, je u něj zvýrazněno paranoidní vnímání, pocit nespravedlnosti a pronásledování, je přesvědčen o správnosti svých názorů a svého chování (viz č. l. 374 verte, 375, 381 verte, 382). Soudy uvedený znalecký posudek k dispozici mít nemohly, protože tento byl vypracován a je datován až dva dny po rozhodnutí odvolacího soudu. I přesto však měly s ohledem na zjištěné zvláštnosti chování obviněného existující pochybnosti, o nichž svědčí i to, že v rámci zkušební doby u podmíněného trestu odnětí svobody mu uložily mimo jiné povinnost zapojit se do vhodného programu sociálního výcviku, doplněním dokazování odstranit.

20. Pokud se soudy dostatečně duševním stavem obviněného nezabývaly, ač lze mít za to, že jeho dosavadní chování vyvolávalo obavy, které potvrdila i zjištění znalců, zatížily svá rozhodnutí vadou, pro kterou nemohou obstát, protože je dána důvodná pochybnost, zda se v posuzované věci popsané onemocnění podílelo na projednávaném činu. S ohledem na uvedené skutečnosti, zejména závěry znalců o tom, že obviněný trpí uvedeným duševním onemocněním představujícím duševní poruchu podle § 123 tr. zákoníku, se jeví nezbytné, aby byl i v této věci vypracován znalecký posudek na posouzení, zda byla v době posuzovaného činu u obviněného zachována schopnost ovládat své jednání a rozpoznat škodlivost činu pro společnost (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 7. 2016, sp. zn. III. ÚS 1414/16, či ze dne 10. 2. 2021, sp. zn. II. ÚS 1904/20). Vzhledem k tomu, že posudek o duševním stavu obviněného v jiné trestní věci není možné považovat za znalecký důkaz ve smyslu § 116 tr. ř., ale jen za důkaz listinný ve smyslu § 112 odst. 2 tr. ř. (srov. rozhodnutí č. 27/1977-II- Sb. rozh. tr.), bude třeba vypracovat posudek nový, v němž znalec určí, do jaké míry bylo jednání obviněného, v němž je spatřován projednávaný trestný čin, ovlivněno zjištěnou duševní poruchou.

VII. Závěr Nejvyššího soudu

21. Z uvedeného důvodu, když je dána vážná pochybnost o tom, zda byl obviněný v době činu příčetný, Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 13 To 217/2022, i rozsudek Okresního soudu v Kladně ze dne 17. 6. 2022, sp. zn. 3 T 44/2022, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Okresnímu soudu v Kladně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

22. Do doby, než se odstraní tato pochybnost, není zřejmé, zda je obviněný trestně odpovědný, případně, zda u něj nejsou dány podmínky pro závěr o zmenšené příčetnosti (srov. § 27 tr. zákoníku), a proto ostatní námítky, které obviněný v dovolání rovněž vznesl, Nejvyšší soud neposuzoval. Obviněný bude mít příležitost je podle výsledku znaleckého zkoumání jeho duševního stavu případně uplatnit v dalším řízení před obecnými soudy.

23. Nejvyšší soud připomíná, že podle § 265s odst. 1 tr. ř. je nalézací soud vázán shora uvedenými

právními názory vyslovenými v tomto rozhodnutí a je povinen provést doplnění, jež Nejvyšší soud nařídil. Vzhledem k tomu, že napadená rozhodnutí byla zrušena jen v důsledku dovolání obviněného, tzn. podaného v jeho prospěch, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (zákaz reformationis in peius; srov. § 265s odst. 2 tr. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)